

Der var således i denne sag en diskussion om, hvorvidt justitsministeren burde give pålæg til Rigsadvokaten, men beslutningen om at anke blev truffet af Rigsadvokaten på eget initiativ.

2.3. Hvis justitsministeren giver de offentlige anklagere et pålæg i medfør af retsplejelovens § 98, stk. 3, gælder der i dag ikke særlige formkrav, herunder om, at pålægget skal foreligge skriftligt. Endvidere gælder der ikke noget krav om, at pålægget skal være begrundet.

Der gælder heller ikke noget krav om, at justitsministeren skal informere Folketinget eller offentligheden i øvrigt om, at der er givet et pålæg til anklagemyndigheden i medfør af retsplejelovens § 98, stk. 3.

3. Fremmed ret

3.1 Norge

Den norske anklagemyndighed er hierarkisk opbygget og består af politimestrene, statsadvokaterne og rigsadvokaten. Rigsadvokaten er underlagt kongen i statsråd (regeringen).

Det norske justitsministerium har den overordnede ledelse af landets politi for så vidt angår administrative og politifaglige spørgsmål. Justitsministeriet er også i forvaltningsretlig henseende den overordnede myndighed i forhold til politiet. Justitsministeriets kompetence er i det væsentlige henlagt til et direktorat under ministeriet.

Tiltalerejsning og andre strafforfølgningsopgaver er derimod ikke omfattet af det norske justitsministeriums kompetence- eller ansvarsområde. Den øverste leder af den norske anklagemyndighed er i denne henseende i stedet kongen i statsråd (den samlede regering). Regeringen har derfor instruktions- og omgørelseskompetence over for den norske rigsadvokat. Hvis den norske justitsminister er uenig i rigsadvokatens afgørelse, kan ministeren ikke selv gribe ind, men må foranledige sagen behandlet i statsråd. Hvis regeringen udøver beføjelser på anklagemyndighedens område, vil det fremgå af regeringsprotokoller, som Stortinget kan kræve at få forelagt.

Den norske regerings instruktionsbeføjelse over for Rigsadvokaten indebærer principielt, at regeringen kan beslutte, at der skal rejses tiltale i en konkret sag. Der er imidlertid tradition for, at regeringen meget sjældent griber ind over for afgørelser, der er truffet af Rigsadvokaten. Regeringens adgang til at udstede generelle tjenestebefalinger til anklagemyndigheden har derimod stor praktisk betydning.

3.2 Holland

Også i *Holland* har justitsministeren beføjelse til at gribe ind i konkrete straffesager, men i praksis sker det kun i helt ekstraordinære tilfælde.

Hvis den hollandske justitsminister vil give pålæg til anklagemyndigheden i en konkret sag, gælder der nogle særlige formelle krav. Ministeren skal således henvende sig til anklagemyndighedens ledelse (som er et særligt kollektivt organ), og ledelsen skal herefter have mulighed for at give udtryk for sine synspunkter over for ministeren. Hvis ministeren ikke er enig i anklagemyndighedens synspunkter, skal ministeren redegøre for sine grunde over for anklagemyndighedens ledelse. Et eventuelt pålæg til anklagemyndigheden skal herefter gives skriftligt og indeholde en begrundelse.

Hvis pålægget går ud på, at der skal rejses tiltale, skal både ministerens og anklagemyndighedens holdning fremgå af straffesagens akter, medmindre dette er i strid med statens interesser. Anklageren redegør for de uoverensstemmende synspunkter under straffesagen.

Hvis pålægget går ud på at unklade strafforfølgning, skal ministeren informere parlamentet herom, medmindre dette strider mod statens interesser.

4. Lovforslagets udformning

Ved udformningen af lovforslaget har Justitsministeriet i overensstemmelse med Retsudvalgets beretning over beslutningsforslag B 46 lagt vægt på at sikre en større åbenhed og gennemsigtighed, som kan modvirke mytedannelser om årsagerne til, at en tiltale er eller ikke er blevet rejst. Ved udformningen af lovforslaget har Justitsministeriet således lagt til grund, at det afgørende er, at forsvareren i den konkrete straffesag samt Folketinget bliver orienteret om, at justitsministeren har anvendt sin beføjelse til at give pålæg til anklagemyndigheden.

Den foreslåede ordning bygger på de elementer fra den norske og den hollandske ordning, som efter Justitsministeriets opfattelse passer til danske forhold.

4.1. Det foreslås, at visse underretnings- og formkrav skal gælde i forhold til pålæg til anklagemyndigheden om at begynde eller fortsætte, unklade eller standse forfølgning, jf. § 98, stk. 3, 2.-4. pkt. Dette omfatter pålæg om, hvorvidt der skal rejses tiltale eller ej, hvorvidt en beslutning om tiltalerejsning eller unkladelse af at rejse tiltale skal omgøres, og hvorvidt en dom skal ankes eller ej.

Pålæg om at rette sagsbehandlingsfejl, pålæg vedrørende ekspeditions-mæssige forhold, afgørelser om